

3. Bijzondere gevallen (lid 2). De in dit onderdeel geregelde bijzondere gevallen zijn dezelfde als die welke geregeld worden in art. 2:297a lid 3.

4. Gevolgen van een benoeming in strijd met dit artikel (lid 3). Uit de eerste zin van lid 3 volgt dat indien een lid van een toezichthoudend orgaan in strijd met de door dit artikel opgelegde beperkingen wordt benoemd, die benoeming nietig is. Dat heeft echter geen gevolgen voor besluiten waaraan het betreffende lid heeft deelgenomen: die besluiten zijn rechtsgeldig genomen.

5. Overgangsrecht. De bepaling geldt voor benoemingen die plaats hebben gevonden na 1 januari 2013.

Artikel 298

1. Een bestuurder die:

- iets doet of nalaat in strijd met de bepalingen van de wet of van de statuten, dan wel zich schuldig maakt aan wanbeheer, of
 - niet of niet behoorlijk voldoet aan een door de voorzieningenrechter van de rechtbank, ingevolge artikel 297, gegeven bevel,
- kan door de rechtbank worden ontslagen. Dit kan geschieden op verzoek van het openbaar ministerie of iedere belanghebbende.

2. De rechtbank kan, hangende het onderzoek, voorlopige voorzieningen in het bestuur treffen en de bestuurder schorsen.

3. Een door de rechtbank ontslagen bestuurder kan gedurende vijf jaar na het ontslag geen bestuurder van een stichting worden.
[27-09-2012, Stb. 440, i.w.tr. 01-01-2013/kamerstukken 32873]

[Ontslag en schorsing van bestuurders door de rechtbank]

1. Algemeen. Het artikel is een van de bepalingen die beogen te voorzien in problemen die kunnen ontstaan door de bijzondere organisatorische opbouw van de stichting, waarin een algemene vergadering ontbreekt (zie de Inleidende opmerkingen bij Titel 6 van Boek 2, aant. 2). Het biedt een mogelijkheid op te treden bij wanbeheer en andere tekortkomingen van bestuurders. **Wijziging wettekst.** Bij de wet van 8 november 1993, Stb. 597, is in lid 3 het woord 'jaren' vervangen door 'jaar'. Lid 1 is per 1 januari 2002 gewijzigd, bij de aanpassing aan de modernisering van de rechterlijke organisatie en aan de herziening van het procesrecht in eerste aanleg (wetten van 6 december 2001, Stb. 584 en 581). **Wetsvoorstel bestuur en toezicht rechtspersonen.** Het in het voorjaar van 2016 door de Minister van Veiligheid en Justitie aan de Tweede Kamer aangeboden wetsvoorstel bestuur en toezicht rechtspersonen (*Kamerstukken II 2015/16, 34491, 2*) voorziet in een modernisering en verduidelijking van de ontslagregeling, die ook van toepassing wordt op commissarissen van een stichting (zie daarover M.J. van Uchelen-Schipper, *De rol en positie van de raad van toezicht van de stichting* (diss.), Serie Uitgaven vanwege het Instituut voor Ondernemingsrecht, Deel 112 (2018), p. 497-498). Ingevolge de voorgestelde wijziging kan een stichtingsbestuurder of een stichtingscommissaris door de rechter worden ontslagen wegens verwaarlozing van zijn taak, wegens andere gewichtige redenen, wegens ingrijpende wijziging van omstandigheden op grond waarvan het voortduren van het bestuurderschap in redelijkheid niet kan worden geduld en wegens

het niet of niet behoorlijk voldoen aan een bevel van de voorzieningenrechter zoals bedoeld in art. 2:297 lid 2 BW.

2. Het ontslag en de gronden daarvoor (lid 1). a. **De gronden voor het ontslag.** Lid 1 noemt vier gedragingen van bestuurders die tot ontslag door de rechtbank kunnen leiden: a. iets doen of nalaten in strijd met wetsbepalingen; b. iets doen of nalaten in strijd met de statuten; c. wanbeheer; d. niet of niet behoorlijk voldoen aan het bevel van de voorzieningenrechter bedoeld in art. 2:297 lid 2. **Strijd met bepalingen van wet of statuten (onderdeel a).** Van handelen of nalaten in strijd met bepalingen van de wet is sprake bij uitgesproken onrechtmatigheid van handelen of nalaten (HR 3 januari 1975, LjN AD4123, NJ 1975/222 (*Stichting Vorming Werkende Jeugdigen*)). Het handelen is onrechtmatig indien redelijkerwijs geen verschil van mening over de onrechtmatigheid van de betreffende handeling mogelijk is (HR 20 april 2007, LjN AZ9324, NJ 2007/241 (*Dr. A. Fuldauerstichting*)). De rechter controleert dus niet het beleid, maar de rechtmatigheid daarvan. Van strijd met de statuten is sprake als het gedrag van de bestuurder onverenigbaar is met wat naar de bepalingen van de statuten van een behoorlijke bestuurder mag worden geëist (*Asser/Rensen 2-III 2017/349*). **Wanbeheer (onderdeel a).** Van wanbeheer is sprake bij tekortkomingen ten aanzien van het beheer over het vermogen of de zorg voor het verkrijgen van inkomsten van de stichting (HR 3 januari 1975, LjN AD4123, NJ 1975/222 (*Stichting Vorming Werkende Jeugdigen*)). **Niet (behoorlijk) voldoen aan een bevel van de president ex art. 2:297 lid 2 (onderdeel b).** Zie over de vraag wanneer aan een bevel ex art. 2:297 lid 2 wordt voldaan, het commentaar op art. 2:297, aant. 3. b. **De procedure.** De rechtbank kan tot ontslag overgaan op verzoek van iedere belanghebbende of van het OM. **Iedere belanghebbende.** Degene die een verzoek doet, zal zijn belang moeten stellen en zo nodig aantonen. De vraag of een verzoeker belanghebbende is moet worden beoordeeld aan de hand van de zogenaamde twee kringenleer (HR 10 november 2006, LjN AY8290, NJ 2007/45 (*Stichting IHD*)). De twee kringenleer veronderstelt dat er twee categorieën van belanghebbenden bestaan, namelijk i. degenen die bij de uitkomst van de procedure een eigen belang hebben, en dat moeten stellen en bewijzen en ii. degenen die op een andere wijze zo nauw zijn betrokken bij het onderwerp van de procedure dat zij op grond van die betrokkenheid een belang hebben om in de procedure te verschijnen (HR 25 oktober 1991, NJ 1992/149 (*Leonhard Woltjer Stichting*)) en HR 6 juni 2003, JOR 2003/161 (*Scheipar*)). Belanghebbende kan aldus bijvoorbeeld iemand zijn die deel uitmaakt van een orgaan van de stichting, een 'ander' die gerechtigd is tot een uitkering als bedoeld in art. 2:285 lid 3 of de stichting zelf. Wanneer gedurende de tijd dat een persoon deel heeft uitgemaakt van het bestuur van een stichting, feiten zijn voorgevallen die grond kunnen geven voor het treffen van de in het artikel bedoelde maatregelen, is zijn betrokkenheid daarbij zodanig dat hij ook na het einde van zijn bestuurslidmaatschap als belanghebbende moet worden aangemerkt, mits hij een verzoek als bedoeld in lid 1 indient binnen redelijke termijn nadat zijn bestuursfunctie is geëindigd (HR 10 november 2006, LjN AY8290, NJ 2007/45 (*Stichting IHD*)). **De bevoegde rechtbank.** De bevoegde rechtbank is die van de krachtens art. 2:286 lid 4 onderdeel d in de statuten vastgelegde woonplaats van de stichting dan wel die van de standplaats van de notaris bedoeld in art. 2:287. c. **Het ontslag. Grond voor het ontslag.** Over de ontoelaatbaarheid van de gedragingen van de bestuurder die tot het ontslag leiden, mag redelijkerwijs geen verschil van mening bestaan (HR 20 april 2007, LjN AZ9324, NJ 2007/241 (*Dr. A. Fuldauerstichting*)). **Ingang van het ontslag.** De bestuurder is ontslagen